

Nd.

318. Frumvarp til laga

[149. mál]

um breyting á lögum nr. 42 4. apríl 1956, um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum.

(Lagt fyrir Alþingi á 86. löggjafarþingi, 1965—66.)

1. gr.

1. gr. laganna orðist þannig:

Engum er heimilt að hafa með höndum fólksflutninga með bifreiðum, sem stærri eru en svo, að þær rúmi 8 farþega, nema hann hafi til þess sérleyfi eða réttindi til hópferðaaksturs frá ríkisstjórninni. Slikt sérleyfi þarf og til þess að hafa á hendi fastar ferðir eða áætlunarferðir til fólksflutninga með bifreiðum, sem rúma 3 til 8 farþega. Til fastra ferða teljast í lögum þessum allar ferðir, sem farnar eru í hverri viku eða oftár árið um kring eða einhvern hluta þess. Til áætlunarferða teljast í lögum þessum allar auglýstar ferðir og allar ferðir, þar sem farþegum eru seld einstök sæti í bifreiðum á ákveðinni leið. Nú verður ágreiningur um hvað skuli telja fastar ferðir eða áætlunarferðir og sker þá ráðherra úr.

Ráðuneytinu er heimilt að taka í sínar hendur að nokkru eða öllu leyti póst- og farþegaflutning með eigin bifreiðum á þeim leiðum, er því þykir henta, enda fullnægi bifreiðar þess settum reglum fyrir sérleyfishafa.

Ráðherra getur undanþegið frá sérleyfisskyldu á vissum leiðum vörubifreiðar, er flytja að staðaldri framleiðsluvörur bænda, en rúma auk þess allt að átta farþegum, enda fullnægi þær að öðru leyti settum reglum fyrir fólksflutninga. Undanþágan skal veitt til ákveðins tíma í senn. Sérleyfi þarf ekki til fólksflutninga innan hvers lögsagnarumdæmis, ef um er að ræða hópferðir, ferðir á héraðsmót eða almennar skemmtanir, svo og ferðir með starfsfólk að og frá vinnustað, sem framkvæmdar eru á kostnað vinnuveitanda. Bæjarfélög skulu í þessu sambandi teljast til þess lögsagnarumdæmis, sem næst þeim er. Heimilt er ráðherra að undanþiggja sérleyfi slíkar fólksflutningaferðir, sem farnar eru milli lögsagnarumdæma. Sýslu- eða sveitarfélög skulu að öðru jöfnu hafa forgangsrétt til sérleyfa, þegar þau eru veitt innan sýslu eða sveitarfélaga og þessir aðilar sækja um þau.

Þeir sérleyfishafar, er sérleyfi hafa áður haft, skulu sitja fyrir um endurveitingu sérleyfa á viðkomandi leiðum, ef þeir aðilar sækja um þau og hafa að undanfögnu rækt sérleyfisaksturinn vel að dómi Skipulagsnefndar fólksflutninga með bifreiðum, er skipuð skal skv. 2. gr.

2. gr.

Á eftir f-lið 3. gr. laganna komi:

g. Að sérleyfishafar skuli hafa sérleyfis- og hópferðabifreiðar sínar í afgreiðslu á afgreiðslustöðvum, er Skipulagsnefnd fólksflutninga með bifreiðum samþykkir.

h. Heimilt er ráðherra, að fengnum meðmælum Skipulagsnefndar fólksflutninga með bifreiðum, að binda sérleyfi og einkaleyfi þeim skilyrðum, að sérleyfis- og einkaleyfishafar skuli skuldbundnir að kaupa þær fasteignir og bifreiðar, sem notaðar hafa verið áður til reksturs á sérleyfisleiðum og teljast nauðsynlegar og henta viðkomandi rekstri, á verði, sem samkomulag verður um milli aðila. Náist ekki samkomulag um verð, skal það ákveðið með mati dómkvaddra manna.

Nú sækir félag eða einstaklingur um réttindi til hópferðaaksturs og er ráðherra þá heimilt að veita þau að fengnum meðmælum Skipulagsnefndar fólksflutninga með bifreiðum með þeim skilyrðum sem hér segir:

- a. Að hópferðaréttindin gildi fyrir eitt ár í senn og séu óframseljanleg.
- b. Að hópferðaréttindin gildi fyrir ákveðnar bifreiðar.
- c. Að hópferðaréttindahafi skuli skuldbundinn til að hafa hópferðabifreiðar sínar í afgreiðslu á afgreiðslustöðvum, er Skipulagsnefnd fólksflutninga með bifreiðum samþykkir.

3. gr.

6. gr. laganna orðist þannig:

Sérleyfis-, undanþágu- og hópferðaréttindahafar skulu greiða sérleyfisgjald, 3% af heildartekjum af farþegaflutningum í sérleyfis- og leyfisskyldum hópferðaakstri. Greiðslufyrirkomulag sérleyfisgjaldsins ákveður ráðherra í reglugerð, að fengnum tillögum Skipulagsnefndar fólksflutninga með bifreiðum.

Hópferðaréttindahafar skulu auk sérleyfisgjaldsins greiða árlegt gjald fyrir hópferðaréttindin. Upphæð gjaldsins skal ákveðin með reglugerð, að fengnum tillögum Skipulagsnefndar fólksflutninga með bifreiðum.

Sérleyfisgjaldinu skal aðallega varið til að greiða kostnað við eftirlit og stjórn fólksflutninga með bifreiðum samkvæmt lögum þessum, svo og til byggingar afgreiðslustöðva fyrir sérleyfisbifreiðar, enda komi ríkisstjórn og sveitarstjórnir sér saman um fjárframlög í þessu skyni.

4. gr.

7. gr. laganna orðist þannig:

Ráðuneytið getur falið póststjórninni eða annarri stofnun að hafa með höndum yfirumsjón og eftirlit með fólksflutningum í bifreiðum, er sérleyfi, undanþágu eða réttindi til hópferðaaksturs þarf fyrir.

Skipulagsnefnd fólksflutninga með bifreiðum, og sú stofnun, sem fer með þessi mál, skulu hafa sem nánasta samvinnu.

5. gr.

9. gr. laganna orðist þannig:

Brjótí sérleyfishafi, undanþáguhafi eða hópferðaréttindahafi á einhvern hátt lög þessi eða reglugerðir, sem settar eru samkvæmt þeim, er ráðherra heimilt, samkvæmt tillögum Skipulagsnefndar fólksflutninga með bifreiðum, að svipta þá sérleyfi, undanþágu eða réttindum til hópferðaaksturs þegar í stað.

6. gr.

Á eftir 9. gr. laganna komi ný grein, sem verður 10. gr., svo hljóðandi:

Brot gegn lögum þessum og reglugerðum, er settar verða samkvæmt þeim, varða sektum frá 1000 til 10000 kr., nema þyngri refsing liggja við samkvæmt öðrum lögum og skal fara með slík mál að hætti opinberra mála.

7. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

8. gr.

Þegar lög þessi hafa hlotið staðfestingu skal fella meginmál þeirra inn í lög nr. 42 4. apríl 1956, um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum, og gefa þau út svo breytt.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Lög um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum hafa nú gilt óbreytt um 10 ára skeið. Á þessu tímabili hafa þær samgöngur, sem lög þessi gilda um, tekið nokkrum breytingum, sérstaklega hafa hópferðir og skipulagðar skemmtiferðir um landið með innlenda og erlenda ferðamenn aukizt að mun og orðið stór þáttur í þessum flutningum.

Þau lagaákvæði, sem gilda um hópferðirnar og skemmtiferðirnar, eru nokkuð óskýr í gildandi lögum, enda var hinn umræddi þáttur sérleyfisflutninganna lítil, er lögin voru sett, og er breytingum á lögnum ætlað að bæta úr því með skýrari ákvæðum.

Aðrar breytingar, sem frumvarp þetta felur í sér eru þær, að sett eru nánari ákvæði um skyldur og réttindi sérleyfishafa og hópferðaréttindahafa en eru í núgildandi lögum.

Skýringar við einstakar greinar frumvarpsins.

Nafni laganna er breytt, þar sem þeim er ætlað að ná bæði til fólks- og vöruflutninga.

Um 1. gr.

- Breytingar þær á núgildandi lögum, sem þessi grein felur í sér, eru þessar:
- Ákveðið er, að réttindi til hópferðaaksturs séu veitt á sama hátt og leyfi til áætlunarferða.
 - Nánari ákvæði eru sett um hvað skuli teljast fastar ferðir í samræmi við þau ákvæði, sem gilda um hvað telja skuli áætlunarferðir.
 - Ákvæði gildandi laga um að hópferðir á héraðsmót og almennar skemmtanir innan hvers lögsagnarumdæmis séu undanþegnar sérleyfi, er hér einnig látið ná til annarra hópferða innau lögsagnarumdæmanna og til flutninga starfsfólks að og frá vinnustað, sem framkvæmdir eru á kostnað vinnuveitanda.
 - Ákvæðum gildandi laga um rétt sýslu- og sveitarfélaga til sérleyfa er breytt til samræmis við gildandi ákvæði um rétt bæjarfélaga til einkaleyfa.
 - Ákvæði um rétt sérleyfishafa fyrir endurveitingu á sérleyfum, sem eru í reglugerð, verði tekin inn í lögin.

Um 2. gr.

- Breytingar þær á gildandi lögum, sem þessi grein felur í sér eru þessar:
- Ákvæði eru sett um það, að Skipulagsnefnd fólksflutninga með bifreiðum samþykki afgreiðslustöðvar þær, sem sérleyfisbifreiðar eru afgreiddar frá.
 - Ákvæði eru sett um skyldur og réttindi nýrra sérleyfis- og einkaleyfishafa til kaupa á fasteignum og tækjum, sem álitid er nauðsynlegt að fylgi sérleyfis- og einkaleyfisleiðum.
 - Sett eru ákvæði um útgáfu hópferðaréttinda, svo og gildistíma þeirra. Enn fremur ákvæði um afgreiðslur fyrir hópferðir í samræmi við ákvæði um afgreiðslur fyrir sérleyfisferðir.

Um 3. gr.

Breytingar þær á gildandi lögum, sem þessi grein felur í sér eru einkum þær, að ákvæði eru sett um að hópferðaréttindahafar greiði sérleyfisgjald af hópferðum á sama hátt og sérleyfishafar greiða sérleyfisgjald af sérleyfisferðum og enn fremur, að hópferðaréttindahafar greiði fast árlegt gjald fyrir hópferðaréttindin og sé

upphæð þess ákveðin með reglugerð. Sérleyfisgjald, sem hópferðaréttindahafar hafa greitt að undanfögnu, hefur verið ákveðið með reglugerð.

Um 4. gr.

Breytingar þær á gildandi lögum, sem þessi grein felur í sér, eru að ákvæði 7. gr. gildandi laga um yfirumsjón og eftirlit með fólksflutningum í bifreiðum, er sérleyfis eða undanþágu þarf til, taki einnig til fólksflutninga, sem hópferðaréttindi eru veitt fyrir.

Um 5. gr.

Með þessari grein eru ákvæði 9. gr. gildandi laga um sviptingu sérleyfa einnig látin gilda um sviptingu undanþága og hópferðaréttinda.

Um 6. gr.

Með þessari grein eru lágmarkssektir vegna brota á lögnum hækkaðar úr kr. 100.00 í kr. 1000.00.